

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/10

KARAR NO : 1987/11

ÖZET: a) Sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra, adlî ceza yargılama merciilerine açılan ve görevsizlik kararı verilen davaların 1402 sayılı Kanunun 23/3. maddesi uyarınca aynı yargı yerinde görülmesi gerektiği

b) Aynı Kanunun 13/b. maddesindeki "bağlantı" koşulunun gerçekleşmemesi durumunda da davanın sıkıyönetimin devam ettiği bölgede kurulu sıkıyönetim askerî mahkemesinde görülemeyeceği hk.

K A R A R

TCK. 149. mdd.

Davacı : K.H.

Sanıklar : İsmail Köksal-Ethem Kısıks

O L A Y : Sanıkların ülkücü görüşe mensup İsa Armağan ve arkadaşları ile

birlikte Türkiye'de şeriatçı bir düzen kurmak amacıyla Türkiye Şeriatçı Komondoları Ordusu (Tuşko) adlı bir örgüt kurarak halkı hükümet aleyhine silâh kullanmak suretiyle isyana, Türkiye ahalisini silâhlandırarak mukateleye teşvik ettikleri iddia edilerek Ankara C. Savcılığınca düzenlenen 26.6.1986 günlü, 1986/163 esas sayılı iddianamede eylemlerine uyan TCK.nun 149. maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi; 3.7.1986 günü, 1986/119-105 sayı ile; sanıklara atılı suçun sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olup, sıkıyönetim askerî mahkemeleince karara bağlanan davalarla umumi ve müşterek gaye yönünden irtibatlı bulunduğu, Ankara ve İstanbul'da sıkıyönetimin kaldırılması üzerine İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına gönderilen dava dosyasının, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığınca iade edilmeyerek komutanlıkları nezdindeki askerî savcılığın kovuşturma ile görevlendirmiş olduğu, bunun da davanın o mahkemenin görevine girdiğinin kabulü olduğu gerekçeleri ile mahkemenin görevsizliğine karar vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesi; 16.1.1987 günü, 1986/515 esas sayı ile; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 17.2.1986 günlü, 1986/16-20 sayılı ve benzari kararlarında, sıkıyönetimin devam ettiği bölgede kurulu sıkıyönetim askerî mahkemelerinin bölge dışında işlenmiş fiillerle ilgili görevinin yalnızca el koyduğu davalarla ortak genel amaç bağlantısı olan suçlara münhasır olduğu görüşünün benimsenerek yerleştiği, ayrıca sanıklarla ilgili irtibatlı herhangi bir dosyanın mahkemelerinde bu-

...../.....

B.B.

lunmadığı gerekçeleriyle davada adli yargı yerinin görevli olduğu kanısına varıldığı belirtilerek 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, A. Mazhar Akman, Tükân Güven, Necati Karakış, A. Vahap Özaslan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yapılan 2.2.1987 günlü toplantıda; geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bilgin Töre'nin Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay, sanıkların ülkücü görüşteki İsa Arnağan ve arkadaşları ile birlikte Türkiye Şeriatçı Komando Ordusu (Tuşko) adlı bir örgüt kurarak TCK.nun 149. maddesine aykırı davranışları iddiasından ibarettir.

Sanıkların eylem arkadaşları hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca daha önce kamu davasının açılmasına karşın, adı geçenlerin bulunamaması nedeniyle ile soruşturma evrakı Ankara'da sıkıyönetimin 19.11.1985'te kaldırılması üzerine 1402 sayılı Kanunun 18/a. maddesi uyarınca İstanbul Sıkıyönetim Askerî Savcılığına gönderilmiştir. İstanbul'da sıkıyönetimin kaldırılması dolayısı ile evrak sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığına gönderilmiş, anılan savcılık ise bu sanıklara ilişkin başka bir bağlantılı suç dosyasının bulunmadığı gerekçesi ile görevsizlik kararı vererek dosyayı Ankara C. Savcılığı'na göndermiştir.

Ankara C. Savcılığı'nca bölgede sıkıyönetimin 19.11.1985 tarihinde kaldırılmasından sonra açılan ve Ankara Ağır Ceza Mahkemesinden görevsizlik kararı ile gelen dosyada Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi ise; davanın adli yargı yerinin görevine girdiği kanısında olduğunu belirterek 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesini Uyuşmazlık Mahkemesi'nden istemiştir.

Sanıklara atılı suçlar, 26.12.1978 günü Ankara'da ilân edilen sıkıyönetimden önceki üç ayın içinde ve dışında 1977 ve 1978 yıllarının çeşitli tarihlerinde işlenmiştir. Ancak, suçun işlendiği bölgede sıkıyönetim uygulaması 19.11.1985 tarihinden başlayarak kaldırılmış olduğundan, görevli yargı yerinin belirlenmesinde 1402 sayılı Kanunun sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevini belirleyen 23. maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Sıkıyönetim Kanununun 23. maddesine göre, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu

10. B.

mahkemelerin görev ve yetkilerinin ellerindeki davalarla sınırlı olarak devam edeceği, henüz kamu davası açılmamış dosyaların ise durumlarına, niteliklerine ve kanun hükümlerine göre ilgili merciilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır. 23. maddede sözü edilen "görülmekte olan dava" deyiminin o bölgede sıkıyönetimin kaldırılmasından önce sıkı yönetim askerî mahkemesine iddianame ile açılan veya adli ceza yargılama merciilerinin verdiği görevsizlik kararı ile açılmış sayılan dava olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün konuya ilişkin pek çok kararında açıklığa kavuşturulmuştur.

Dava konusu olayda, suçun işlendiği bölgede sıkıyönetimin kaldırıldığı tarihten itibaren sanıklara ilişkin ve henüz hazırlık soruşturması aşamasında bulunan evrak, önce sıkıyönetimin devam ettiği İstanbul daha sonra da Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılıklarına gönderilmiştir. Askerî savcılığın görevsizlik kararı vererek gönderdiği suç dosyası ile ilgili olarak Ankara C. Savcılığınca sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra adli yargı yerinde açılan davada, sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevli olduğu belirtilerek görevsizlik kararı verilmesi Sıkıyönetim Kanununun 23. maddesindeki kuralla bağdaştırılamaz. Çünkü, kamu davası açılmamış dosyaların durumlarına, niteliklerine ve yasa hükümlerine göre ilgili merciilere gönderileceğine ilişkin hüküm, sıkıyönetim askerî savcısına dahi sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra adı geçen mahkemelerde dava açma yetkisi tanımamaktadır.

Bu durumda, adli yargı yerince sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra verilen görevsizlik kararı ile sıkıyönetim askerî mahkemesinde dava açılmıyacağı gibi, karara konu dava için 1402 sayılı Kanunun 23. maddesinde belirtilen anlamda görülmekte olan bir davanın bulunduğu da kabul edilemez.

Ayrıca, dava dosyası görevsizlik kararı ile sıkıyönetimin devam ettiği bölgede kurulu Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'ne gönderilmiş olduğundan, bu mahkemenin görev alanı üzerinde de kısaca durulmalıdır.

Davaya konu suçun Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi açısından sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç olarak değerlendirilmesi gerektiğinden, 1402 sayılı Kanunun sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş suçlarda görevi belirleyen 13. maddesinin (b) bendi incelenmelidir. Buna göre, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen bir suçta sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılabilmesi, bu suçun sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülmekte olan herhangi bir dava ile ortak genel amaç içerisinde ve Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 4.5.1981 günlü, 1/1 sayılı ilke kararında öngörüldüğü biçim-

de organik ve örgütsel bağlantılı olarak işlenmesine ve bağlantının varlığının dosyadaki somut belge ve bulgularla kanıtlanması koşuluna bağlıdır.

Oysa, incelenen dosya içeriğinde sanıklara atılı suçun, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde görülmekte olan davalarla ortak genel amaç içerisinde işlendiğini gösteren, bunun organik ve örgütsel yönünü belirleyen hiçbir somut kanıt yer almadığından davaya Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde de bakılmıyacaktır.

Açıklanan nedenlerle, dava 1402 sayılı Kanununun 23. maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevine girdiğinden Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 7.3.1986 günlü, 1986/119-105 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 2.2.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

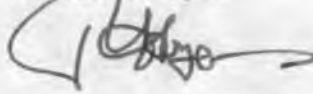
Başkan

Servet Tüzün

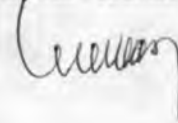
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A. Mazhar Akman

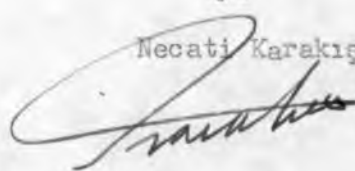
Üye

Türkan Günen

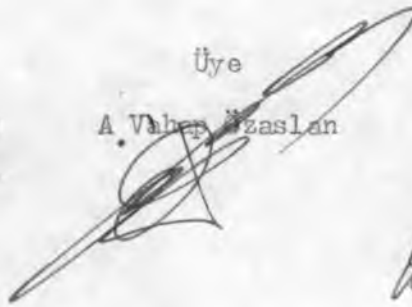
Üye

Necati Karakış

Üye

A. Vahap Öztaşlan

Üye

Muammer Aksüt

23. 2. 1987

i/Ş

Bu kararın Resmî gazete'de
yayını uygundur.

Başkan

